

■ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΦΥΛΟ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Καρούντζου Γεωργία

Υποψήφια Διδάκτορας Πανεπιστημίου Αιγαίου, τμήμα ΤΕΠΑΕΣ
georgiakarountzou@yahoo.gr

Τσίμπος Χρήστος

Προϊστάμενος 1ου Γραφείου Π.Ε. Ν. Αργολίδας
ctsimpos@sch.gr

Παγούνη Βασιλική

Διευθύντρια 6/θέσιου Δημ. Σχολείου Κιβερίου Αργολίδας
gounoul@otenet.gr

Περίληψη

Είναι σαφές ότι η ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας με τη μορφή που λαμβάνει αυτή τη στιγμή κάθε άλλο παρά αμβλύνει τις κοινωνικές ανισότητες. Το φαινόμενο του ψηφιακού χάσματος (digital divide) και γενικότερα όλων των ανισοτήτων που σχετίζονται με τις νέες τεχνολογίες είναι φαινόμενο οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό, πολιτισμικό. Στην εκπαίδευση εντοπίζεται μια ανισότητα μεταξύ αγοριών και κοριτσιών με τα αγόρια να έχουν το προβάδισμα στην πρόσβαση, την εξοικείωση, τη χρήση και τις επιδόσεις στις νέες τεχνολογίες και γενικότερα να έχουν θετική στάση. Το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να συμβάλλει στην αλλαγή αυτών των στάσεων και στην αλλαγή των στερεοτύπων που θέλουν το φύλο να είναι σημαντικός παράγοντας στη διαμόρφωση αυτών των στάσεων.

Λέξεις Κλειδιά

Εκπαίδευση και ΤΠΕ, φύλο, στάσεις.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο ευρύτερο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης που αποτελεί φαινόμενο οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό, πολιτισμικό και συνδέεται άμεσα με την ανάπτυξη της Τεχνολογίας της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) παρατηρούνται κοινωνικές ανισότητες και αντιθέσεις οι οποίες οφείλονται κατά ένα μεγάλο ποσοστό σε αυτή την ανάπτυξη των ΤΠΕ.

Ένα από τα βασικά φαινόμενα αυτών των νέων κοινωνικών αντιθέσεων και ανισοτήτων είναι αυτό του ψηφιακού χάσματος (digital divide) χάσμα όσον αφορά την ικανότητα των πολιτών να χρησιμοποιήσουν την Τεχνολογία της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών, όπως εκτιμάται από τις δεξιότητες και που αποκτούν. Μεταξύ των κοινωνικών αντιθέσεων και ανισοτήτων παρατηρείται και η διαφοροποίηση των στάσεων των δυο φύλων απέναντι στους Ηλε-

κτρονικούς Υπολογιστές με τους άνδρες να έχουν θετικότερες στάσεις από τις γυναίκες.

Στην εργασία αυτή γίνεται μια προσπάθεια παρουσίασης στοιχείων και μελετών του φαινομένου αυτού.

ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

Στην εποχή μας οι άντρες ασχολούνται περισσότερο από τις γυναίκες με τους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές και θεωρείται πιο φυσιολογικό για τους άντρες από ότι για τις γυναίκες να σπουδάζουν πληροφορική¹ τόσο σε προπτυχιακές, όσο και προπτυχιακές σπουδές.

Αν και οι γυναίκες με την εμπειρία τους ως δακτυλογράφοι και τηλεφωνήτριες, είχαν επαφή με τον κόσμο των υπολογιστών από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα, πολλοί πιστεύουν ότι οι άντρες είναι πιο ικανοί να χρησιμοποιούν υπολογιστή από ότι οι γυναίκες και οι γυναίκες επιστήμονες της πληροφορικής έχουν αντιμετωπιστεί και πολλές φορές ακόμη αντιμετωπίζονται ως κατώτεροι επιστήμονες, ιδιαίτερα όταν συνεργάζονται με άντρες.²

Η μη συμμετοχή τους θα μπορούσε να ερμηνευτεί σε σχέση με την ανησυχία (computer anxiety) την οποία προκαλούν οι υπολογιστές και η οποία είναι «μια παράλογη αναμονή φόβου που προκαλείται από τη σκέψη της χρησιμοποίησης των υπολογιστών, τα αποτελέσματα της οποίας οδηγούν στην αποφυγή ή την ελαχιστοποίηση της χρήσης των υπολογιστών»³.

Πολλές έρευνες έδειξαν ότι η ανησυχία των υπολογιστών παρατηρείται σε μεγαλύτερα επίπεδα στις γυναίκες από ότι στους άντρες γεγονός το οποίο δημιουργεί το ερώτημα μήπως αυτή η ανησυχία είναι η αιτία που οι γυναίκες δεν ενδιαφέρονται για σπουδές στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Ακόμη κι όταν ενδιαφερθούν να εκπαιδευτούν σε θέματα Η/Υ και στα μαθήματα μικρής χρήσης των Η/Υ αλλά και στα μαθήματα υψηλότερου επιπέδου, οι άντρες φαίνεται να γνωρίζουν πολύ περισσότερα για τους υπολογιστές. Οι δυνατότητες όμως των γυναικών, όταν συμμετέχουν σε μαθήματα προγραμματισμού Η/Υ, είναι κατά μέσο όρο ίδιες και σε ορισμένες περιπτώσεις καλύτερες από αυτές των αντρών⁴.

Οι δυνατότητες όμως αυτές γίνονται αντιληπτές μετά την εμπλοκή των γυναικών με τον κόσμο των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών η οποία γίνεται συνήθως από τη νεαρή ηλικία και όπως διαμορφώνονται τα αναλυτικά προγράμματα στην εποχή μας, στο χώρο του σχολείου.

1. Galpin,V. (2002): "Women in Computing around the World" *Inroads SIGCSE Bulletin*, 34(2), pp94-100

Gurer,D., Camp, T. (2002) "An ACM-W Literature Review on Women in Computing" *Inroads SIGCSE Bulletin*, 34(2), pp 121-127

2. Galpin,V. (2002): "Women in Computing around the World" *Inroads SIGCSE Bulletin*, 34(2), pp94-100

Gurer,D., Camp, T. (2002) "An ACM-W Literature Review on Women in Computing" *Inroads SIGCSE Bulletin*, 34(2), pp 121-127

3. Brosnan, M., (1998) "Technophobia-What is it? Does it exist? Who has it?" Chapter 1, p 17

4. Brosnan, M., (1998) "Technophobia-What is it? Does it exist? Who has it?" Chapter 1, pp 22-23

ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΦΥΛΟ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στην εκπαίδευση εντοπίζεται μια ανισότητα μεταξύ αγοριών και κοριτσιών σε σχέση με τις νέες τεχνολογίες. Οι νέες τεχνολογίες και ιδιαίτερα η εισαγωγή της πληροφορικής στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση δημιούργησαν ένα νέο πεδίο στο οποίο τα αγόρια πήραν ένα ξεκάθαρο προβάδισμα στην πρόσβαση, την εξοικείωση, τη χρήση και τις επιδόσεις τις νέες τεχνολογίες. Σαν αποτέλεσμα στις Η.Π.Α., την πλέον τεχνολογικά προηγμένη χώρα όπου ήδη από το 1996 το 65% των δημόσιων σχολείων έχει αποκτήσει πρόσβαση στο διαδίκτυο και χρήση του στην εκπαιδευτική διαδικασία, η επίδραση των νέων τεχνολογιών στα έσοδα των δύο φύλων έχει ήδη αρχίσει να διερευνάται συστηματικά⁵.

Από τη μελέτη Gender Gaps – Where Schools Still Fail Our Children (1999) προέκυψαν τα εξής :

- Ένα μικρό ποσοστό των μαθητών που εγγράφονται σε μαθήματα ηλεκτρονικών υπολογιστών είναι κορίτσια.
- Τα εκπαιδευτικά λογισμικά που χρησιμοποιούνται στο σχολείο συχνά ενισχύουν τα στερεότυπα των φύλων και τις διακρίσεις κατά των κοριτσιών. Σπάνια συναντώνται θετικά, ενεργά γυναικεία πρότυπα στα λογισμικά αυτά.
- Τα κορίτσια χρησιμοποιούν τους υπολογιστές πολύ λιγότερο έξω από το σχολείο με αποτέλεσμα μεταξύ άλλων να έρχονται στη σχολική τάξη με λιγότερη εμπειρία και περισσότερες αναστολές σε σχέση με την πρόσβαση και χρήση των νέων τεχνολογιών
- Τα ίδια τα κορίτσια συστηματικά αξιολογούν τους εαυτούς τους ως λιγότερο ικανά από τα αγόρια στις δεξιότητες χρήσης των υπολογιστών ενώ αντίθετα τα αγόρια έχουν υψηλότερη αυτοεκτίμηση και θετικότερη αντιμετώπιση σε σχέση με τους υπολογιστές και τη χρήση τους.
- οι εκπαιδευτικοί έχουν λίγη η καθόλου εκπαίδευση στο πως να χρησιμοποιούν την τεχνολογία για να διαμορφώσουν περιβάλλοντα μάθησης που να προωθούν ισότητα μαθητές και των δύο φύλων

Όλες οι παραπάνω συνθήκες στοιχειοθετούν την εμφάνιση ενός νέου χάσματος μεταξύ των δύο φύλων καθώς η πληροφορική γίνεται το «νέο κλαμπ» των αγοριών γεγονός που κινδυνεύει να αφήσει τα κορίτσια απλούς παρατηρητές στις εξελίξεις του νέου αιώνα και της νέας χιλιετίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Βιτζιλιάκη, Χ., «Σύγχρονες Αντιθέσεις και Ανισότητες: Ο Ρόλος των Νέων Τεχνολογιών», 2005, σ. 4-5
- Βιτζιλιάκη, Χ., Μαράτου, Λ., Καπέλλα, Α. (2001) “Εκπαίδευση και Φύλο” *Μελέτη Βιβλιογραφικής Επισκόπησης*. Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας. σ.103-106
- Κορδάκη, Μ., Τσαγαλά, Ε. (2005) : “Ο ρόλος της οικογένειας και του σχολείου στις επιλογές μαθητών διαφορετικού φύλου σχετικά με τις επιστήμες των Η/Υ” σ. 2-13
- Τσαγαλά, Ε., Κορδάκη, Μ. (2005) : “Επιλογές μαθητών σχετικά με τις Επιστήμες των

5. Βιτζιλιάκη, Χ., Μαράτου, Λ., Καπέλλα, Α. (2001) “Εκπαίδευση και Φύλο” *Μελέτη Βιβλιογραφικής Επισκόπησης*. Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας. σ.103-104

Υπολογιστών και ΜΜΕ: Διαφορές Φύλου” 3^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Διδακτικής της Πληροφορικής, Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Κόρινθος, Οκτώβριος 2005.

Ξενογλώσση

- Balcita, A.M., Carver, D.L., Soffa, M.L. (2002): “Shortchanging the Future of Information Technology: The Untapped Resource” *Inroads SIGCSE Bulletin*, 34(2), pp32-35
- Brosnan, M., (1998) “Technophobia-What is it? Does it exist? Who has it?” Chapter 1, pp 28-29
- Cassell, J., Jenkins, H. (1998) : From Barbie to Mortal Kombat-Gender and Computer Games. Cambridge, MA: MIT Press. Frenkel, K. “Women and Computing” *Communications of the ACM*, v33, n11
- Cohoon, J.M. (2002) “Recruiting and Retaining Women in Undergraduate Computing Majors”. *Inroads SIGCSE Bulletin*, 34(2), pp. 48-52